

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Природничий факультет
Кафедра ботаніки, біоресурсів та збереження біорізноманіття

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

для підготовки фахівців
другого (магістерського) рівня вищої освіти

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Предметна спеціальність: 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Освітня програма: Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Житомир – 2024

УДК 57:378.22
М 52

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради Житомирського державного університету
імені Івана Франка
(протокол №17 від 27 вересня 2024 року)*

Рецензенти:

Перепелиця Людмила – кандидат біологічних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка

Поліщук Наталія – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри методики викладання навчальних предметів комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради

Першко Ірина – кандидат біологічних наук, доцент, викладач вищої кваліфікаційної категорії Житомирського базового фармацевтичного фахового коледжу Житомирської обласної ради

М 52 Методичні рекомендації до написання кваліфікаційної роботи здобувача освіти /
Уклад.: Астахова Л. Є., Константиненко Л. А., Пацюк М. К. Житомир : Вид-во ЖДУ
ім. І. Франка, 2024. 39 с.

Методичні рекомендації присвячені виконанню кваліфікаційних робіт здобувачами предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) другого (магістерського) рівня вищої освіти. Видання допоможе здобувачам вищої освіти виконати, оформити та успішно представити кваліфікаційну роботу під час підсумкової атестації у відповідності з сучасними вимогами науки.

© Астахова Л. Є., уклад., 2024
© Константиненко Л. А., уклад., 2024
© Пацюк М. К., уклад., 2024
© Житомирський державний університет
імені Івана Франка, 2024

ЗМІСТ

	<i>стор.</i>
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	4
ВИБІР ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	5
СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	6
ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	13
ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ РОБОТИ.....	14
ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА ТА РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ.....	16
НОРМИ ЗА УНІКАЛЬНІСТЮ ТА ОРИГІНАЛЬНІСТЮ.....	17
ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	17
ДОДАТКИ.....	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кваліфікаційна робота є науковим дослідженням здобувача вищої освіти, на підставі якого екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної і практичної підготовки випускника, його готовність до роботи за фахом, приймає рішення про присудження йому відповідного ступеня та присвоєння відповідної кваліфікації. Таке дослідження вимагає від студента демонстрації глибоких теоретичних та наукових знань, володіння сучасними методами дослідження, а також здатності до критичного мислення, синтезу й аналізу інформації. Саме тому до виконання та оформлення кваліфікаційної роботи висуваються вимоги, що забезпечують дотримання високих академічних стандартів та об'єктивність оцінки наукових досліджень здобувача освіти. В методичних рекомендаціях розглядаються основні критерії, яким має відповідати якісна кваліфікаційна робота, починаючи від змістовних аспектів та закінчуючи вимогами оформлення та використання наукових джерел. Кваліфікаційна робота виконується державною мовою (українською). Мовою оригіналу подаються бібліографічні описи у списку використаних джерел і літератури.

Кваліфікаційна робота – самостійне закінчене дослідження, виконане здобувачем освіти під керівництвом його наукового керівника та свідчить про вміння автора працювати з науковими та навчально-методичними літературними джерелами, узагальнювати та аналізувати фактичний матеріал. Захист кваліфікаційної роботи є одним із видів підсумкової державної атестації студентів-випускників відповідної спеціальності. Він є визначеною формою атестації здобувачів вищої освіти і дозволяє встановити відповідність набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам освітньої програми, Стандартів вищої освіти та Національної рамки кваліфікацій.

Методичні рекомендації розроблені у відповідності до «Положення про кваліфікаційну (дипломну) роботу в Житомирському державному університеті імені Івана Франка» (https://zu.edu.ua/offic/pl_dyplomnu.pdf).

ВИБІР ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Тематика кваліфікаційних робіт повинна відповідати сучасному рівню розвитку науки та враховувати потреби практики. Теми кваліфікаційних робіт визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри й залежать від Стандарту вищої освіти за спеціальністю, в межах якої вони виконуються, освітньо-професійних програм, інтересів здобувачів освіти тощо.

Здобувачам освіти надається право вибору теми кваліфікаційної роботи, або ж студент може самостійно запропонувати тему роботи, обґрунтувавши її доцільність та актуальність. Основною вимогою вибору теми кваліфікаційної роботи є дослідницька зацікавленість здобувача освіти. Необхідно враховувати також можливість студента до доступу необхідного матеріалу. Рекомендовано, щоб тема роботи стала продовженням та розвитком раніше підготовленої здобувачем науково-дослідницької роботи (наприклад, студентської наукової роботи). Забороняється вибір однієї теми двома або більше студентами. Обрана тема кваліфікаційної роботи закріплюється за одним здобувачем освіти й не може бути змінена ним за власним бажанням. Необхідно пам'ятати чітке формулювання теми роботи, незначні зміни в її формулюванні вважаються невідповідністю затвердженій темі роботи. Вибравши тему роботи, студент подає заяву на кафедру для затвердження цієї теми із зазначенням наукового керівника (Додаток 1). Після чого складається у двох екземплярах попередній план роботи, який затверджується науковим керівником та керівником відповідної кафедри (Додаток 2). Один екземпляр плану знаходиться у здобувача вищої освіти, другий – на кафедрі, за якою закріплена підготовка здобувача вищої освіти.

Здобувачі освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти затверджують тему кваліфікаційної роботи у перший рік навчання.

Виконання затверджених завідувачем кафедри завдань на кваліфікаційну роботу контролює науковий керівник. Звітування здобувача вищої освіти щодо результатів виконання запланованих етапів кваліфікаційної роботи проходить на засіданні кафедри, яка відповідає за підготовку здобувача вищої освіти. Завідувач кафедри встановлює строки періодичного звіту за результатами виконання кваліфікаційної роботи (не рідше одного разу в семестр). За звітами визначається ступінь готовності роботи та приймається рішення щодо стану її виконання.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота повинна містити:

- титульний лист (Додаток 3), на звороті якого зазначається: дата захисту, одержана оцінка (за 100 бальною, університетською та шкалою ЄКТС), підписи голови, членів та секретаря екзаменаційної комісії (із зазначенням імен та прізвищ) (Додаток 4);
- зміст (Додаток 5);
- перелік умовних позначень та скорочень (за потреби) (Додаток 6);
- вступ;
- основну частину, що складається з розділів та підрозділів;
- висновки;
- список використаних джерел та літератури;
- додатки (за потреби);
- анотації.

Від правильності складання змісту роботи залежить структура, форма та правильність викладу матеріалу, відповідно, зміст – це логічна основа всієї роботи, яка показує рівень розуміння автором обраної теми, основні напрями дослідження. Зміст відображає структуру роботи та має бути представлений на окремому аркуші (див. Додаток 5).

Кваліфікаційна робота складається з розділів, кожен з яких може містити підрозділи. Розділи нумеруються римськими цифрами, а підрозділи – арабськими, назви яких характеризують питання, що розглядаються в них. Після цифри ставиться крапка (наприклад, 1.1.3) і пишеться відповідний заголовок. Крапка в кінці заголовків розділів, підрозділів та пунктів не ставиться. Вступ, висновок, список літератури та додатки в змісті кваліфікаційної роботи нумерації не підлягають.

У **вступі** необхідно обґрунтувати вибір теми дослідження, охарактеризувати сучасний стан проблеми, її актуальність, практичну і теоретичну значимість роботи, ступінь вивченості даної проблеми. Окремими рубриками вступу, які не є заголовками, а маркуються у тексті напівжирним шрифтом, є актуальність дослідження, об'єкт і предмет дослідження, мета і завдання дослідження, методологія дослідження, наукова новизна, теоретичне та практичне значення дослідження, апробація результатів дослідження, структура роботи тощо.

При обґрунтуванні актуальності теми кваліфікаційної роботи необхідно вказати важливість досліджуваної проблеми, аргументація необхідності її дослідження та розробки практичних рекомендацій. Актуальність визначається такими факторами: потребою у нових даних; потребою у нових методиках; потребою практики; замовленням з боку роботодавців / партнерів. Структура актуальності теми кваліфікаційної роботи включає: аналіз вкладки

вітчизняних та зарубіжних вчених у розробку теми, опис передумов, створених у науці, для розробки теми; характеристика практики, її стану та потреб, що підтверджують значущість теми; встановлення невідповідності матеріалів теорії та практики.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію; це науковий простір, у якому ведеться дослідження; це наукове знання, яке підтвержене науковими фактами.

Предмет дослідження – це частина теми та об'єкта дослідження, яка підлягає особливо ретельному вивченню та перетворенню. Предмет дослідження характеризує основні властивості об'єкта вивчення.

Метою кваліфікаційної роботи є практикоорієнтований результат професійної діяльності випускника. Мета має бути реалістичною, однозначною, досяжною за короткий час виконання роботи, контрольованою, діагностованою, повинна бути сформульована з теми та відповідати їй. Добре сформульована мета несе в собі технологію дослідження.

Завдання кваліфікаційної роботи – це вибір шляхів та засобів для досягнення мети кваліфікаційної роботи. Завдання повинні відповідати меті дослідження. У кваліфікаційній роботі має бути поставлено кілька завдань дослідження: завдання вивчення теорії питання, створені задля роботи з «об'єктом» дослідження; завдання, що відбивають «предмет» дослідження; завдання щодо проведення дослідження та ін. Кількість завдань має бути від 3-4 і більше, у подальшому кожне із завдань повинне бути відображене у висновках та рекомендаціях.

Методи дослідження – це прийоми, процедури емпіричного та теоретичного пізнання та вивчення явищ дійсності, які допомагають досягти бажаного результату. Методами дослідження можуть бути:

- спостереження, порівняння, експеримент, вимірювання, опис, анкетне опитування, співбесіда, тести, метод проб та помилок;

- аналіз та синтез, індукція та дедукція, узагальнення, аналогія та ін.

Методи дослідження повинні бути адекватними щодо предмету та об'єкту дослідження, його завданням та зібраному матеріалу, давати надійні, достовірні та нові результати й бути науково обґрунтованими.

Наукова новизна отриманих результатів – особистий внесок здобувача вищої освіти у вирішення проблеми. Може ґрунтуватися на новизні об'єкта дослідження (який раніше не вивчався – або принаймні не повністю), на новизні предмета дослідження (аспекти, які раніше не розглядалися або розглядалися побіжно), на новизні застосованого методу (способу пізнання) чи методики (алгоритму дій як конкретизації методу), а також на новизні системи (досі не пов'язаних, інакше впорядкованих чи вперше систематизованих результатів інших

досліджень). Варто показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни: уперше розроблений, запропонований, синтезований, удосконалений (модифікований), одержав подальший розвиток тощо.

Теоретичне та практичне значення дослідження. У цій частині вказуються можливості використання результатів дослідження та висновків здобувача у подальшому вивченні досліджуваної теми. Бажано навести також практичні сфери застосування результатів.

Апробація результатів дослідження – усна (за наявності зазначаються конференції, наукові семінари, «круглі столи» тощо, на яких були оприлюднені результати дослідження) та/ або письмова (за наявності вказуються бібліографічні описи й кількість опублікованих статей або тез за темою роботи). Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти публікація матеріалів роботи є обов'язковою.

Структура роботи – у цій рубриці вступу вказується, з чого складається кваліфікаційна робота, зазначається кількість сторінок (загальна й основного тексту) та кількість позицій у списку використаних джерел та літератури.

Рекомендований обсяг вступу від 2 до 5 сторінок машинописного тексту.

Основна частина кваліфікаційної роботи повинна складатися з розділів, кожен з яких при необхідності поділяється на підрозділи. Перший розділ, як правило, відповідає огляду та аналізу літературних джерел на тему дослідження, розкриває сутність досліджуваної проблеми із зазначенням, які сторони (елементи), проблеми розкриті в окремих джерелах. Спочатку дається аналіз того, що відбито і вирішено у спеціальній літературі; вказується на те, що недостатньо розкрито і потребує подальшої розробки, та на питання, які не відображені у науковій літературі. В цій частині необхідно обґрунтовувати свою думку щодо проблеми дослідження. В огляді літератури слід давати посилання на літературні джерела, які використовуються, вказавши номер джерела у квадратних дужках відповідно до бібліографічного списку. При посиланні на ряд робіт, джерела перераховуються через кому, наприклад, [10, 84, 125]. Висновки з теоретичної частини дослідження повинні відповідати меті та завданням теоретичної частини кваліфікаційної роботи.

Другий розділ зазвичай містить опис методик та об'єкта дослідження. Слід описати, наприклад, організацію спостереження, методики опитування, використовуване обладнання. Метою даного розділу є оцінка вихідних даних, ресурсів на вирішення проблеми у межах поставлених завдань кваліфікаційної роботи.

Наступні розділи стосуються викладу результатів власних досліджень з оцінкою чогось нового, що вноситься в розробку проблеми; узагальнення та оцінка власних результатів досліджень, оцінка повноти вирішення поставлених завдань, достовірність одержаних результатів, їх порівняння з аналогічними результатами, обґрунтування необхідності

проведення додаткових досліджень. У цьому розділі описується кількісна та якісна обробка й аналіз результатів проведеного дослідження, характеристика зазначеної проблеми; реалізовані у професійній діяльності результати, конкретні продукти діяльності (плани, заходи, дії, досвід, рекомендації та ін.); кількісне та якісне підтвердження результатів експериментального дослідження. Обробка результатів дослідження проводиться за допомогою методів соціологічного та математичного аналізів, а також програм комп'ютерного забезпечення. Виклад змісту практичної частини має бути логічним, особливу увагу слід звернути на перехід від одного розділу до іншого. Кожен розділ має відповідати загальній меті роботи та відповідному завданню, які визначені автором у вступі. Між розділами має бути логічний зв'язок. Наприкінці кожного розділу бажано надати короткі висновки щодо нього.

При написанні кваліфікаційної роботи необхідно дотримуватись чіткості побудови та логічної послідовності викладу матеріалу. Формулювання мають бути короткими, чіткими та конкретними, аргументація – переконливою.

Висновки кваліфікаційної роботи становлять найбільшу цінність. Висновки не є продовженням основного тексту роботи, в них не повинні бути нові моменти, не розглянуті в основній частині, посилання на літературні джерела неприпустимі. Формулювання висновків повинні бути короткими та чіткими, відповідати меті та завданням дослідження, давати повне уявлення про зміст, значущість, обґрунтованість та ефективність розробок. У висновках не допускається цитування чужого тексту, саморецензування і дослівні повтори основної частини. Висновки складають основу доповіді здобувача вищої освіти перед екзаменаційною комісією під час захисту кваліфікаційної роботи. На основі проведеного аналізу та отриманих висновків обґрунтовуються рекомендації та конкретні заходи щодо вирішення виявлених проблем. Обсяг висновків має становити 2-4 сторінки.

Обов'язковою частиною кваліфікаційної роботи є **список використаних джерел та літератури** (бібліографія). До нього включаються всі використані у роботі джерела. Опис джерел, включених до списку, виконується відповідно до існуючих бібліографічних правил за ДСТУ 8302:2015, згідно з наказом МОН № 40 від 12.01.2017 р. (Додаток 7).

Склад науково-довідкового матеріалу, бібліографія роботи визначаються студентом-випускником спільно з науковим керівником. Список літератури наводиться за абеткою: українською мовою; іноземними мовами (для європейських мов латинським алфавітом).

У **додатках** надається додатковий матеріал, що має допоміжний, роз'яснювальний або довідковий характер. Матеріали додатків не входять до основної частини. Додатки подаються суворо в тій послідовності, як вони розглядаються в основному тексті, із наскрізною послідовною нумерацією арабськими цифрами (наприклад, Додаток 1). Кожен із додатків повинен мати, крім номера, тематичну назву.

Кожен додаток повинен мати заголовок, що розкриває його зміст.

Анотація кваліфікаційної роботи – короткий виклад її основного змісту з представленням основних результатів дослідження (Додатки 8, 9). В анотації рекомендовано відображати її бібліографічний опис (як рукопису), де вказуються прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти; тема кваліфікаційної роботи; рівень вищої освіти; спеціальність; предметна спеціальність/ спеціалізація; назва освітньої програми; найменування закладу вищої освіти; місто й рік; кількість сторінок роботи. У тексті анотації стисло зазначають об'єкт, предмет, мету, завдання і методи дослідження. Обов'язковою і найбільшою складовою анотації є результати дослідження, також вказують наукову новизну й практичне значення. Останнім рядком подають ключові слова, які полегшують тематичний пошук (7-15 категорій, через кому, за алфавітом, у називному відмінку). Анотація пишеться державною мовою та дублюється іноземною (англійською/ німецькою/ польською/ французькою). Анотацію вміщують наприкінці роботи, її обсяг становить 1-2 сторінки.

Ілюстрації

Ілюстрації слід розташовувати в роботі безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути надані посилання в роботі. Ілюстрації можуть бути представлені у вигляді схеми, діаграми, графіка, фотографії та ін.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують арабськими цифрами порядкової нумерації, за винятком ілюстрацій додатків. Нумерація відбувається в межах кожного розділу та підрозділу. Номер рисунка у цьому випадку складається з номера розділу та порядкового номера рисунка, розділених крапкою, наприклад: Рис. 1.3 (третій рисунок першого розділу). В межах підрозділу номер рисунка складається з номера розділу, підрозділу та порядкового номера рисунку, наприклад: Рис. 3.1.2 (другий рисунок першого підрозділу третього розділу).

Таблиці

Таблицю розміщують під текстом, в якому вперше на неї є посилання. Слово «Таблиця» із зазначенням її номера розміщують над таблицею праворуч. Нумерують таблиці арабськими цифрами у межах роботи, наприклад: Таблиця 3.2.1 (де: 3 – номер розділу; 2 – номер підрозділу; 1 – номер таблиці у цьому розділі). Таблиця повинна мати заголовок. Необхідно переконатися, що заголовок розташовується на тій самій сторінці, що і таблиця, до якої він належить. У наступному рядку вказують назву таблиці. Наприклад:

Назва таблиці (по центру)

Заголовок стовпця	Заголовок стовпця	Заголовок стовпця	Заголовок стовпця	
			підзаголовок стовпця	підзаголовок стовпця
Заголовок рядка				
Заголовок рядка				

При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку у верхньому правому куті вказується «Продовж. табл. 3.2.1» або «Закінч. табл. 3.2.1». Верхній рядок таблиці повинен містити заголовки стовпців.

По можливості, таблиці повинні розташовуватися на сторінці вертикально. Розміщені на окремій сторінці таблиці можуть бути розташовані горизонтально.

Примітки до тексту і таблиць, у яких подають довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах сторінки. Якщо приміток на сторінці кілька, то після назви «Примітки» ставлять двокрапку. Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Формули та рівняння

Формули в роботі (якщо їх більше за одну) нумерують арабськими цифрами послідовно в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу, підрозділу і порядкового номера формули, розділених крапкою. Нумери пишуть у круглих дужках біля правого поля аркуша лише на рівні формули, наприклад: (1.2.3). Це означає: 1 – номер розділу; 2 – номер підрозділу; 3 – номер формули у цьому розділі. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів слід наводити безпосередньо під формулою в тій же послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу та числового коефіцієнта слід давати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де». Посилання у тексті на порядкові номери формул дають у круглих дужках, наприклад: у формулі (1.1.2).

Формули слід виділяти із тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули має бути залишено не менше одного вільного рядка.

Посилання та скорочення

Кваліфікаційна робота виконується із дотриманням вимог академічної доброчесності, які передбачають: посилання на авторів і джерела інформації у разі використання чужих ідей, розробок, цитат; надання достовірної перевіреної інформації про факти, результати

досліджень і використанні джерела. Кваліфікаційна робота має відповідати діючим вимогам до оформлення наукових робіт згідно з чинними Стандартами вищої освіти (при наявності).

При написанні роботи здобувач зобов'язаний давати посилання на нормативні документи та літературні джерела, на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, завдання, питання, вивченню яких присвячена кваліфікаційна робота. Посилання – це словесна або цифрова вказівка всередині роботи, що адресує читача до іншої роботи (бібліографічне посилання) або фрагменту тексту (внутрішньо текстове посилання).

Посилання в тексті на джерела здійснюється за допомогою номера за списком джерел. Номер джерела за списком подається у квадратних дужках.

При запозиченні з літературних джерел цитат поруч із порядковим номером джерела можна вказувати номери сторінок, наприклад: [6, с.135] (де 6 – номер джерела, 135 – номер сторінки).

При використанні автором запозичених з літературних джерел ілюстрацій, таблиць, формул, в роботі, де дається посилання, необхідно вказати не тільки номер джерела, а й номери сторінки, ілюстрацій, таблиць, формул, на які дається посилання в роботі. Наприклад: [48, с. 105, таблиця 2] (де: 48 – номер джерела у списку, 105 – номер сторінки, 2 – номер таблиці).

На всі таблиці, рисунки, формули у тексті мають бути посилання у тексті. В тексті слово «таблиця» (рисунок, формула) пишеться повністю, наприклад: «у таблиці 1.1.2», «відповідно до таблиці 1.1.2».

У повторних посиланнях на таблиці, рисунки, формули слід вказувати скорочено слово «дивись» та «таблиця». Наприклад: «див. табл. 1.1.2».

У роботі допускаються загальноприйняті скорочення та аббревіатури, встановлені правилами орфографії та відповідними нормативними документами. Такі скорочення, як: та ін. – та інші, див. – дивись, і т.д. – і так далі, і под. – і подібне, проф. – професор, доц. – доцент, не потребують пояснень. Якщо використовується маловідоме скорочення, то воно розшифровується при першому згадуванні у тексті. Термін пишуть спочатку повністю, а у дужках поряд зазначають скорочено. Скорочення мають бути однаковими упродовж усього тексту.

Чужий текст, переданий дослівно, обов'язково береться у лапки (бажано «ялинкою», або принаймні однакові по всьому тексту роботи). Якщо всередині чужого тексту є лапки, то вони мають бути інакші, наприклад, «Цитований текст “Назва”». Текст цитати наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського правопису. Цитування має бути повним, без довільного скорочення тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, навіть абзаців при цитуванні обов'язково позначається

трикрапкою (...) і може бути в будь-якому місці цитати: спочатку, всередині, вкінці (для фрагмента трикрапкою позначають тільки пропуск всередині). Якщо цитата завелика, можна подавати її окремим абзацом із додатковим відступом зліва, при цьому лапки не вживаються, бо межі тексту й так увиразненні (але посилання у квадратних дужках – залишаються). Як правило, так цитують віршові строфи.

ПОРЯДОК ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

До обсягу основного тексту кваліфікаційної роботи не входять список використаних джерел та літератури й додатки, але враховують сторінки титулки та змісту) Максимальний обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, як правило, не перевищує 90 с., але не менше 60 с. Загальний обсяг тексту кваліфікаційної роботи не регламентується.

Текст кваліфікаційної роботи друкується з одного боку сторінки (окрім титульної сторінки) на білих аркушах щільністю паперу 80 г/м² формату А4, робота прошивається. Роздрукований примірник має бути ідентичним електронному, який набирають у програмі Microsoft Office Word і зберігають у відповідному форматі, називаючи документ із зазначенням другого (магістерського) рівня вищої освіти, прізвища здобувача та року захисту, наприклад Кваліфікаційна_Костюченко_маг_2024.rtf.

При написанні кваліфікаційної роботи використовується шрифт Times New Roman, розмір кегля – 14, колір тексту – авто; міжрядковий інтервал – 1,5, інтервал між абзацами – 0, відступ першого рядка (для основного тексту) – 1,25 см; поля: верхнє і нижнє – 2 см, ліве – 3 см або 2,5 см, праве – відповідно 1 см або 1,5 см, від краю до колонтитулів: зверху й знизу 1,5 см. За такого формату на сторінці має бути не менше 29 рядків, один друкований аркуш орієнтовно відповідає 24 сторінкам суцільного тексту.

Кожен розділ роботи починається з нової сторінки. Підрозділи розташовуються один за одним без винесення нового підрозділу на нову сторінку.

Заголовки структурних елементів кваліфікаційних робіт вирівнюються за шириною рядка. Крапка наприкінці заголовка не ставиться. Заголовки розділів друкують великими літерами, шрифтом Times New Roman, розмір шрифту 14 кегель, із застосуванням напівжирного шрифту (наприклад, **ВСТУП, РОЗДІЛ І. НАЗВА....., ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ДОДАТКИ, АНОТАЦІЇ**). Перенесення слів у заголовках не допускаються. Заголовки підрозділів друкуються напівжирним шрифтом звичайними літерами з вирівнюванням за шириною (наприклад, **1.1. Назва...**). Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Відстань між

заголовком і текстом (за винятком пунктів і підпунктів) повинна становити 3-4 інтервали (тобто один рядок пропущений).

Нумерація сторінок відображається у верхньому колонтитулі праворуч без слова сторінка (стор., с.) та розділових знаків. На титульному аркуші номер сторінки не вказується, але він входить до загальної нумерації роботи. Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації по всьому тексту, шрифт – Times New Roman, 11 кегль.

Текст вирівнюється за шириною набору. Щоб уникнути утворення розріджених рядків, необхідно використовувати автоматичні переноси.

В кваліфікаційній роботі необхідно дотримуватися єдиного стилю викладення, забезпечена орфографічна, синтаксична, стилістична грамотність у відповідності з нормами сучасної української мови.

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ РОБОТИ

Публічний захист кваліфікаційної роботи проходить у два етапи: перший етап – попередній захист на засіданні кафедри, другий – захист на засіданні екзаменаційної комісії.

Перший етап. Попередній захист необхідний для визначення стадії готовності, якості кваліфікаційної роботи, рівня підготовки здобувача вищої освіти до захисту, його знання з проблематики роботи. Попередній захист призначається завідувачем кафедри, як правило, не пізніше ніж за два тижні до засідання екзаменаційної комісії.

На попередній захист має бути подана повністю готова кваліфікаційна робота з відгуком наукового керівника. Не пізніше ніж за тиждень до попереднього захисту необхідно представити науковому керівнику готовий текст кваліфікаційної роботи для контролю і оцінки.

Робота подається для реєстрації в деканат у двох екземплярах у переплетеному вигляді. Електронний варіант роботи надсилається науковому керівнику. Ознайомчі електронні версії кваліфікаційних робіт після їх захисту оприлюднюються на офіційному сайті Університету, а повні електронні версії зберігаються в електронних архівах кафедр Університету, які відповідають за підготовку здобувачів відповідної освітньої програми. Один паперовий варіант кваліфікаційних робіт після їх захисту передаються до бібліотеки Університету, де зберігаються впродовж терміну зазначеного у номенклатурі справ. Інший залишається на кафедрі.

Подання для реєстрації в журналі обліку кваліфікаційних робіт до деканату з поміткою «Рекомендовано до захисту» завідувача кафедри, на якій відбувався попередній захист на

кафедрі. Останній проходить відповідно до розкладу, оприлюдненого на офіційному сайті університету.

Здобувачі подають свої роботи до деканату ще до початку захисту кваліфікаційної роботи із супровідними документами:

1. електронним варіантом кваліфікаційної роботи на електронному носії;
2. відгуком керівника про роботу здобувача освіти під час підготовки кваліфікаційної роботи (Додаток 10);
3. рецензією на кваліфікаційну роботу (Додаток 11);
4. актом перевірки на унікальність тексту/ звітом про перевірку на плагіат з використанням відповідної системи, наданим Інформаційним навчально-виробничим центром.

У випадках порушення термінів подання роботи або недостатнього рівня її готовності кафедра, за якою здійснюється підготовка здобувача вищої освіти, може рекомендувати не допускати здобувача вищої освіти до захисту кваліфікаційної роботи, що є підставою для його відрахування з Університету.

Здобувач вищої освіти повинен ретельно підготуватися до публічного захисту на відкритому засіданні екзаменаційної комісії: скласти план доповіді, підготувати мультимедійну презентацію у Microsoft Office PowerPoint, де будуть наочно відображені матеріали найважливіших положень виступу, має бути готовим до відповіді на зауваження рецензента (якщо такі є) тощо. Доповідь, яку студент робить перед державною атестаційною комісією, суттєво впливає на остаточну оцінку роботи. Вона має бути короткою (10-15 хвилин), логічно побудованою, ясною і по суті теми кваліфікаційної роботи, з акцентом на аргументації основних висновків щодо роботи.

Доповідь рекомендується побудувати за таким планом:

1. Назва теми кваліфікаційної роботи.
2. Актуальність роботи.
3. Визначення об'єкту і предмету дослідження.
4. Чітке формулювання мети та завдань роботи.
5. Обрані методи і методики досліджень.
4. Основні результати досліджень.
5. Висновки.

При оцінюванні кваліфікаційної роботи членами екзаменаційної комісії враховується рецензія та відгук наукового керівника. На публічному захисті кваліфікаційної роботи кожен член екзаменаційної комісії оцінює якість кваліфікаційної роботи та якість її захисту за 100-бальною шкалою, згідно з критеріями оцінювання (Додаток 12). Після закінчення захистів на

закритому засіданні екзаменаційної комісії підраховується середній бал оцінок її членів, який вноситься до протоколу і далі, відповідно до таблиці, переводиться за шкалою університетською та шкалою ЄКТС, які також вносяться до протоколу.

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА ТА РЕЦЕНЗУВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У *відгуку* наукового керівника повинні бути відображені такі основні питання: відповідність змісту роботи поставленим завданням дослідження; повнота, глибина та обґрунтованість поставлених завдань; ступінь самостійності студента в процесі виконання роботи, його ініціативність, вміння узагальнювати матеріали інших досліджень, знайомство з науковою літературою, вміння робити відповідні висновки з отриманої інформації; грамотність викладу матеріалу, якість таблиць, схем, графіків та інших матеріалів, наведених у тексті роботи та у додатку; недоліки, що мають місце у роботі; інші питання на розсуд керівника.

Відгук має завершуватися висновком наукового керівника про відповідність кваліфікаційної роботи всім вимогам, що ставляться до таких робіт. Науковий керівник повинен зазначити, що робота може бути допущена до захисту та відповідно оцінена. Кваліфікаційна робота, допущена кафедрою до захисту, спрямовується на рецензування.

Рецензентами можуть бути фахівці, які працюють на підприємствах, організаціях та в наукових установах за профілем кваліфікаційної роботи; професори та викладачі інших закладів вищої освіти.

У *рецензії* мають бути висвітлені такі питання: відповідність змісту роботи поставленим завданням; актуальність теми дослідження; повнота, глибина та обґрунтованість вирішення поставлених завдань; професіоналізм викладу матеріалу, стиль роботи, якість графічного та ілюстративного матеріалу; позитивні сторони та недоліки роботи; використання новітніх методик дослідження; практичне значення роботи; оцінка роботи; інші питання на розсуд рецензента. Кожне з положень рецензії має бути доказовим та заснованим на матеріалах роботи. Рецензія повинна завершуватися загальним висновком рецензента про науково-практичну цінність вирішених завдань, відповідність роботи всім вимогам, що ставляться до таких робіт, і оцінкою роботи за 100-бальною шкалою та системою ЄКТС.

Здобувача освіти необхідно ознайомити з рецензією до засідання екзаменаційної комісії. За негативними зауваженнями рецензента студент повинен підготувати і дати розгорнуту відповідь під час захисту роботи.

Підписи наукового керівника та рецензента повинні бути завірені керівником кадрової служби за місцем основної роботи та супроводжуватися зазначенням його прізвища, імені, по батькові (повністю), місця роботи та посади.

НОРМИ ЗА УНІКАЛЬНІСТЮ ТА ОРИГІНАЛЬНІСТЮ ТЕКСТУ

Однією з ключових вимог до кваліфікаційної роботи є її унікальність та оригінальність. Робота має бути самостійним дослідженням, виконаним студентом, та не містити плагіату чи некоректного запозичення матеріалів з інших джерел.

Рекомендовані показники виявленого комп'ютерними програмами рівня оригінальності текстів для кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти такі:

- понад 80% – текст письмової роботи є оригінальним (несуттєвий обсяг запозичень);
- від 60% до 80% – оригінальність тексту задовільна (несуттєвий обсяг запозичень),

проте слід переконатись у наявності і в правильному оформленні цитувань та посилань на використані джерела;

– від 40% до 60% – письмова робота приймається до розгляду після доопрацювання автором та за наявності належного оформлення цитувань та посилань на використані джерела та літературу, оскільки має значний обсяг запозичень;

- менше 40% – письмова робота не приймається до розгляду.

При використанні цитат, ідей або даних з інших джерел необхідно обов'язково вказувати їх як коректно оформлених посилань і цитат. Запозичення чужих матеріалів без зазначення джерела є неприпустимим і сприймається як плагіат.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Про вищу освіту : Закон України від 12.05.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Кодекс академічної доброчесності Житомирського державного університету імені Івана Франка. Наказ ЖДУ ім. І. Франка № 56 від 26.06.2019 р. URL : <https://zu.edu.ua/offic.html>
2. Положення про організацію освітнього процесу в Житомирському державному університеті імені Івана Франка (нова редакція). Наказ ЖДУ ім. І. Франка № 87 від 25.06.2024 р. URL : <https://zu.edu.ua/offic.html>
3. Положення про кваліфікаційну (дипломну) роботу в Житомирському державному університеті імені Івана Франка. Наказ ЖДУ ім. І. Франка № 87 від 25 червня 2024 року. URL : <https://zu.edu.ua/offic.html>

4. Порядок організації та проведення семестрового контролю і підсумкової атестації здобувачів вищої освіти із використанням технології дистанційного навчання. Наказ ЖДУ ім. І. Франка № 145 від 10.11.2021 р. URL : <https://zu.edu.ua/offic.html>

5. Правила оформлення списку використаних джерел при написанні наукових робіт. URL: <http://surl.li/asixs>

ДОДАТКИ

Додаток 1

Декану природничого факультету
Житомирського державного
університету імені Івана Франка

здобувача (-ки) _____ групи
другого (магістерського) рівня вищої освіти
природничого факультету
_____ форми здобуття освіти
(очної (денної)/ заочної)

спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.05 Середня
освіта (Біологія та здоров'я людини)
спеціалізації _____
освітньої програми «Середня освіта (Біологія
та здоров'я людини)»
_____ форми фінансування
(державної/ контрактної)

(ПРИЗВИЩЕ, повне ім'я та по батькові здобувача вищої освіти)

Контактний телефон: _____

Заява

Прошу дозволити мені виконувати кваліфікаційну роботу на тему
« _____ »
(назва теми)

та призначити науковим керівником _____
(науковий ступінь, вчене звання, ПРИЗВИЩЕ, ім'я)

_____ 20__ р.

(підпис)

Погоджено:

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(Власне Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Факультет природничий

Кафедра _____

Рівень вищої освіти другий (магістерський)Спеціальність 014 Середня освітаПредметна спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Спеціалізація _____

Освітня програма «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

«__» _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ**

(ПРИЗВИЩЕ, повне ім'я та по батькові здобувача вищої освіти)

1. Тема кваліфікаційної (дипломної) роботи _____

Науковий керівник роботи _____

(науковий ступінь, вчене звання, ПРИЗВИЩЕ, власне ім'я)

затверджено наказом ЖДУ імені Івана Франка № __ від «__» _____ 20__ р.

2. Термін подання здобувачем вищої освіти роботи _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітка

Здобувач вищої освіти

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Науковий керівник роботи

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
Природничий факультет

Кафедра _____

Реєстраційний № _____

Дата реєстрації _____

ТЕМА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота

здобувача вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 014 Середня освіта

предметної спеціальності 014.05 Середня освіта

(Біологія та здоров'я людини)

освітньої програми «Середня освіта (Біологія та
здоров'я людини)»

24Мд-СОбіо групи

_____ групи

(ПРІЗВИЩЕ, повне ім'я та по батькові здобувача вищої освіти)

Науковий керівник:

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(ПРІЗВИЩЕ, ім'я та по батькові керівника)

Рекомендована до захисту
рішенням кафедри _____

Протокол № _____ від «__» _____ 20__ р.

Зав. кафедри _____
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Житомир – 20__

Дата захисту _____

Результат захисту

за університетською шкалою	Оцінка	
	за 100 бальною шкалою	ЄКТС

Голова ЕК _____

(підпис)

(Власне ім'я
ПРИЗВИЩЕ)

Члени ЕК _____

(підпис)

(Власне ім'я
ПРИЗВИЩЕ)

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Секретар ЕК _____

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. НАЗВА РОЗДІЛУ	6
1.1. Назва підрозділу	6
1.2. Назва підрозділу	12
Висновки до розділу 1	17
РОЗДІЛ 2. НАЗВА РОЗДІЛУ	18
2.1. Назва підрозділу	18
2.2. Назва підрозділу	24
Висновки до розділу 2	32
РОЗДІЛ 3. НАЗВА РОЗДІЛУ	33
3.1. Назва підрозділу	33
3.2. Назва підрозділу	40
Висновки до розділу 3	48
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	51
ДОДАТКИ	54
АНОТАЦІЇ	58

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ

ЗЗСО	– заклад загальної середньої освіти
НУШ	– Нова українська школа
ВООЗ	– Всесвітня організація охорони здоров'я
ЗБД	– здоров'я, безпека та добробут
ІКТ	– Інформаційно-комунікаційні технології
ЗМІ	– засоби масової інформації

**Приклад оформлення бібліографічних описів
у списку використаних джерел і літератури
(за ДСТУ 8302:2015, згідно з наказом МОН № 40 від 12.01.2017 р.)**

<p>ДСТУ 8302:2015 (п. 4.4.) НЕ СКАСОВУЄ елементи й знаки ДСТУ 7.80:2007 і ДСТУ 7.1:2006, враховує інші державні стандарти, але дозволяє для бібліографічного посилання бібліографічний запис «з урахуванням» певних особливостей.</p> <p>ОСНОВНІ ЗМІНИ Й СПРОЩЕННЯ ДЛЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ:</p>
<p>1. Бібліографічний запис починається з прізвищ одного, двох чи трьох авторів, відтак після скісної (у відомостях про відповідальність) авторів не повторюють.</p>
<p>2. Бібліографічні записи видань починають з назви, якщо авторів чотири і більше, але дозволяється – «за потреби» – починати з прізвищ і такі записи.</p>
<p>3. Замість крапки й тире на позначення межі рубрик бібліографічного опису «рекомендовано застосовувати» крапку.</p>
<p>4. Замість // можна ставити крапку, але це стосується лише підрядкового й внутрішньотекстового посилань (п. 4.9.1). І тоді назва документа, з якого взято складник, обов'язково графічно увиразнюється (виділяється курсивом). Однак у бібліографічному посиланні на архівний документ (п.8.2.1) між заголовком бібліографічного запису (автор і назва чи тільки назва) і пошуковими даними однозначно ставиться знак «//» з проміжками до та після.</p>
<p>5. Дозволено не зазначати матеріалу (як-от Електронний ресурс), дозволено не вказувати відомостей про серію, дозволено не подавати назви (імені) видавця.</p>
<p>6. Дозволено скорочувати згідно з ДСТУ 3582, ДСТУ 6095, ДСТУ 7093. Звідси випливає, що до іншомовних застосовується ДСТУ 7093, а до українських – ДСТУ 3582, за яким усі назви (крім назв періодичних і продовжуваних видань) не скорочують (тому Київ пишеться повністю).</p>
<p>7. Дозволено не брати у квадратні дужки відомості, запозичені не з титульної сторінки, але п. 8.6 зберігає квадратні дужки для сформульованої дослідником назви безіменного архіву.</p>
<p>8. Для електронних ресурсів дозволено зазначати замість слів «Режим доступу» аббревіатуру URI або URL, але ДСТУ 8302:2015 вимагає вказувати для електронних ресурсів віддаленого доступу також дату оновлення (до електронної адреси) й дату звернення (після). Крім того, довший адресу можна переносити в наступний рядок, але ділити після знаку «/».</p>
<p>9. Оскільки ДСТУ 8302:2015 ґрунтується на ДСТУ 7.1:2006, в оформленні багатотомних видань можливі паралельні варіанти порядку запису: 1) зазначити окремий том одразу після загальної кількості томів, 2) вказувати том вкінці, після року (і тоді кількість томів – через двокрапку). Назви томів вказувати не обов'язково (у бібліографічних посиланнях подається інформація, достатня для ідентифікації джерела). Якщо і номер окремого тому не вказується в бібліографічному записі, то має бути зазначений у посиланні в тексті роботи (у квадратних дужках, між номером джерела й сторінкою).</p>
<p>10. Відомості про перевидання (наприклад, 2-ге вид., доп. і перероб.), за ДСТУ 8302:2015, вказують після області відповідальності перед видавничою інформацією (раніше подавалися перед інформацією про редакторів, упорядників та ін.).</p>

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ЗАПИСІВ з урахуванням ДСТУ 8302:2015	
Окремі видання з одним, двома або трьома авторами	<p>Мойсієнко В. Історична діалектологія української мови. Північне (поліське) наріччя : підручник. Київ, 2016. 284 с.</p> <p>Підлужна Г. В., Светлакова Д. О. Формування комунікативних умінь молодших школярів засобами ігрових технологій на уроках рідної мови : навч.-метод. посіб. для студ. пед. ф-тів і вчителів почат. кл. Житомир, 2008. 91 с.</p> <p>Вереньга Ю. В., Грибан Г. П., Безпалый С. М. Фізична підготовка працівників МВС України на етапі професійного становлення. Житомир : Рута, 2014. 178 с.</p>
Праці чотирьох і більше авторів (варіанти запису, другий – тільки «за потреби», дозволяється також «та ін.»)	<p>Ботаніка в таблицях і схемах : посіб. для учнів загальноосвіт. навч. закл., абітурієнтів та вчителів / Л. Є. Астахова та ін.; за ред. Г. Є. Киричук. 2-ге вид., випр. і доповн. Житомир, 2012. 271 с.</p> <p>Астахова Л. Є., Гарбар Д. А., Киричук Г. Є., Корнійчук Н. М., Перепелиця Л. М., Шелюк Ю. С. Ботаніка в таблицях і схемах : посіб. для учнів загальноосвіт. навч. закл., абітурієнтів та вчителів / за ред. Г. Є. Киричук. 2-ге вид., випр. і доповн. Житомир, 2012. 271 с.</p>
Видання іноземною мовою (бібліографічний опис не перекладається)	<p>Shevchuk A. M. Our Living English / edit. by Andriy Savenets. Zhytomyr, 2008. 254 p.</p> <p>Buschey M. Wege zu Brecht. Berlin : Dittrich, 2007. 192 s.</p> <p>Sienkiewicz M. Współczesne polskie nurty polityczne wobec Ukrainy, Białorusi i Litwy w latach 1989-1999. Wrocław, 2005. 225 s.</p> <p>Zornytskyi A. V. Linguistic Usage (Usus) as a Potentially Negative Factor in Literary Translation. Progressive Research in the Modern World : proceedings of IV International Scientific and Practical Conference. Boston, 2022. P. 590-591.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. Офіційний вісник України. 2017. № 20. С. 136-141.</p> <p>Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. Законодавство України : база даних / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18 (дата звернення: 24.01.2022).</p>
Статті з періодичних видань (н-д, журналів)	<p>Герус О. Ф. Про гіперголоморфні функції просторової змінної <i>Український математичний журнал</i>. 2011. № 4. С. 459–465.</p> <p>Sevost'yanov E. The Miniowitz and Vuorinen theorems for the mappings with non-bounded characteristics. <i>Israel Journal of Mathematics</i>. 2015. V. 209, Issue 2. P. 527–545.</p> <p>Стадниченко А., Гирин В. Вплив біотичних чинників на ритм серцевих скорочень у перлівницевих (Bivalvia, Unioninae, Anodontinae) <i>Вісник Львівського університету. Серія : Біологічна</i>. 2014. Вип. 64. С. 235–240.</p>
Статті з неперіодичних	<p>Юрчук О. «Для того, щоб дістатися світла, потрібно пройти темряву». Прикмети антиутопії у романі Ярослава Мельника «Маша, або</p>

<p>(продовжуваних) видань (н-д, наукових збірників)</p>	<p>Постфашизм» <i>Література світу: поетика, ментальність і духовність</i> : зб. наук. пр. Кривий Ріг, 2018. Вип. 11. С. 230–240.</p> <p>Басюк Н. А. Здоров'язбережувальна компетентність молодшого школяра: теоретичний аспект. <i>Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах</i> : зб. наук. пр. Запоріжжя, 2020. Вип. 69, т. 1. С. 140-144.</p> <p>Гримашевич Г. Прислівники зі значенням «спосіб пересування людини» в середньополіських говірках Житомирської області. <i>Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства</i> : зб. наук. пр. / відп. ред. І. В. Сабадош. Ужгород, 2016. Вип. 21 : Аралогія й ономастика. С. 65–67.</p>
<p>Дисертації</p>	<p>Стельникович С. В. Нацистський окупаційний режим на території Житомирсько-Вінницького регіону і місцеве населення: паралелі існування й боротьби (1941–1944 рр.) : дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2016. 522 с.</p> <p>Зайко Л. Я. Мас-медіа як чинник формування суспільної свідомості: соціально-філософський аналіз : дис. ... канд. філос. наук. Житомир, 2019. 204 с.</p> <p>Левків С. П. Тенденції становлення і розвитку громадського екологічного руху у процесі взаємодії з загальноосвітніми навчальними закладами : дис. ... канд. пед. наук. Житомир, 2018. 291 с.</p>
<p>Автореферати дисертацій</p>	<p>Білобровець О. М. Суспільно-політичний рух поляків Правобережної України у 1863 – 1914 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01. Київ, 2006. 17 с.</p> <p>Бортник С. А. Інтертекстуальна поетика Петра Карманського : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Житомир, 2019. 20 с.</p>
<p>Частини (статті чи твори) з окремих видань, колективних (енциклопедій, антологій тощо)</p>	<p>Чайковська В. Три кави на двох... <i>Лицар нескореного духу. Спогади про Євгена Концевича</i> / ред.-упоряд. Г. Цимбалюк. Житомир, 2014. С. 288–302.</p>
<p>Багатотомні видання (варіанти оформлення бібліографічного запису)</p>	<p>Ільченко О. Твори. У 2 т. Т. 1. Козацькому роду нема переводу, або ж Мамай і Чужа Молодиця. Київ, 1979. 692 с.</p> <p>Ільченко О. Твори : у 2 т. Київ, 1979. Т. 1. 692 с.</p> <p>Ільченко О. Твори : у 2 т. Київ, 1979. Т. 1 : Козацькому роду нема переводу, або ж Мамай і Чужа Молодиця. 692 с.</p> <p>Енциклопедія історії України. У 10 т. Т. 5. Київ : Наук. думка, 2008. 551, [6] с.</p> <p>Енциклопедія історії України : у 10 т. Київ : Наук. думка, 2003 - 2013. Т. 5. 2008. 551, [6] с.</p>
<p>Електронні ресурси, які дублюють паперові видання</p>	<p>Getka J., Moisiienko V. Origins of the Ukrainian Literary Language in the Context of the Polish Hypothesis on Genesis Polish Literary Language. <i>Українська полоністика</i>. 2020. Вип. 17. С. 27-39. URL: http://polonistyka.zu.edu.ua/article/view/190562/192338. (Дата звернення: 24.01.2023).</p>

	Чернюк С. Л. Соціально-політична та літературна комунікації в епіцентрі: поезія Євромайдану (Майдану) // <i>Intermagum: історія, політика, культура</i> . 2014. № 1. С. 61–77. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/inhpc_2014_1_8 . (Дата звернення: 28.01.2020).
Електронні ресурси й інтернет-видання, наявні тільки в електронному вигляді	Ліписівіцький М. Л. Загальні особливості німецькомовної малої драми першої половини ХХ ст. // <i>Текст. Контекст. Інтертекст : електрон. наук. журн.</i> 2017. Вип. 2. URL : http://text-intertext.in.ua/index.php?id=163 (дата звернення: 28.01.2020). Кучерук О. А. Формування лексичної компетентності учнів засобами комп'ютерних ігор у навчанні української мови. <i>Інформаційні технології і засоби навчання</i> . 2018. Т. 63, № 1. С. 47-55. URL: https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1994 . (Дата звернення: 30.11.2020).
Архівні джерела	Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки // ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8—12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1—3.
Стандарти	ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

АНОТАЦІЯ

ПШБ. Тема кваліфікаційної роботи : рівень вищої освіти : спеціальність шифр Назва, предметна спеціальність / спеціалізація шифр Назва, Назва освітньої програми / Найменування закладу вищої освіти. Місто, рік. Кількість сторінок роботи.

Зразок:

Костюченко І. О. Методичні аспекти навчання біології рослин : другий (магістерський) рівень вищої освіти : спеціальність 014 Середня освіта / предметна спеціальність 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)/ спеціалізація -, освітня програма «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» / Житомирський державний університет імені Івана Франка. Житомир, 2024. 110 с.

Текст анотації

Ключові слова: (7-15 категорій, через кому, за алфавітом, у називному відмінку).

ABSTRACT

A full name. A thesis (diploma) topic: a level of higher education: a programme subject area a code A name, a subject specialty / a specialization a code A name, A name of the educational programme / A name of the higher education institution. A city, a year. The number of the thesis (diploma) pages.

Sample:

I. O. Kostiuchenko. Methodical aspects of teaching plant biology: the second (Master's) level of higher education: a programme area 014 Secondary Education/ subject area 014 Secondary Education (Biology and Human Health) / specialization -, educational programme The Secondary Education (Biology and Human Health) / Zhytomyr Ivan Franko State University. Zhytomyr, 2024. 110 p.

The text of the abstract

Key words: (7-15 categories, separated by commas, alphabetically, in the nominative case).

ВІДГУК
на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
спеціалізації -
освітньої програми «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)»
_____ групи очної (денної)/ заочної форми здобуття освіти
Природничого факультету
Житомирського державного університету імені Івана Франка

(ПРИЗВИЩЕ, повне ім'я та по батькові здобувача вищої освіти)

на тему: « _____ ».

Орієнтована структура відгука:

1. *Актуальність обраної теми дослідження.*
2. *Структурованість і логічність подання матеріалу.*
3. *Аналіз складових кваліфікаційної роботи (вступу, розділів, висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків).*
4. *Ступінь новизни результатів дослідження.*
5. *Теоретична і практична значущість роботи (за наявності).*
6. *Мова написання, стиль подання матеріалу.*
7. *Позитивні аспекти та недоліки.*
8. *Висновок про рівень самостійності та відповідність формальним і змістовим вимогам, пропонована оцінка роботи.*

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ керівника)

РЕЦЕНЗІЯ

**на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта
предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
спеціалізації -**

освітньої програми «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)»

_____ групи очної (денної)/ заочної форми здобуття освіти

Природничого факультету

Житомирського державного університету імені Івана Франка

(ПРИЗВИЩЕ, повне ім'я та по батькові здобувача вищої освіти)

на тему: « _____ ».

Орієнтована структура рецензії:

- 1. Актуальність обраної теми дослідження.*
- 2. Структурованість роботи (основні складові відповідно до теми).*
- 3. Відповідність змісту темі кваліфікаційної (дипломної) роботи.*
- 4. Новизна результатів дослідження.*
- 5. Теоретична і практична значущість роботи (за наявності).*
- 6. Оцінка роботи: позитивна (досягнення роботи), негативна (недоліки роботи).*
- 7. Рекомендації щодо оцінювання (заслуговує на високу позитивну, позитивну оцінку тощо).*
- 8. Пропонована оцінка роботи.*

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

(підпис)

(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ рецензента)

**Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи
в Житомирському державному університеті імені Івана Франка**

Кваліфікаційна робота оцінюється кожним із членів екзаменаційної комісії за такими нерівнозначними критеріями: оформлення, зміст і структура роботи, рівень самостійності, рецензування й апробація дослідження, захист/ демонстрація роботи. За кожним із п'яти критеріїв оцінювання рівень визначається окремо. По тому набрані бали додаються, і таким чином кожен із членів Екзаменаційної комісії виводить пропонувану оцінку за захищену кваліфікаційну роботу.

У таблицях нижче подані критерії оцінювання (рядки) для кожного з рівнів за шкалою ЄКТС (колонки), у яких передбачено мінімальні (для рівня E), середні (для рівнів D, C, B) чи вищі (для рівня A) набрані бали. Межові значення (найнижчий чи найвищий бал певного рівня, наприклад, 82 чи 83 бали – найнижче B, 80 чи 81 бал – найвище C) проявляться в підсумковій оцінці (за роботу в цілому) – у тому випадку, коли виконання вимог оформлення, змісту, самостійності, рецензування та захисту/ демонстрації було не на одному, а на різних рівнях.

Наприклад, якщо за поданими в таблиці середніми показниками кожного рівня член комісії оцінив оформлення роботи на низьке «B», зміст і структуру роботи на вище «C», рівень самостійності – на «C», захист/ демонстрацію – на «B», а рецензування й апробацію – на низьке «B», у підсумку – за роботу в цілому – вийде $17+20+15+17+14=83$ б. (все ж рівень «B»).

Таблиця 1

Критерії оцінювання кваліфікаційної (дипломної) роботи (форма проведення атестації – публічний захист)

РІВНІ КРИТЕРІЇ	Робота / захист НЕ відповідають мінімальним вимогам для одержання позитивної оцінки	Робота / захист відповідає мінімальним вимогам для рівня E	Робота / захист відповідає середнім вимогам для рівня D	Робота / захист відповідає середнім вимогам для рівня C	Робота / захист відповідає середнім вимогам для рівня B	Робота / захист відповідає середнім чи максимальним вимогам для рівня A
1. Оформлення (максимум 20 балів): відповідні до чинних вимог шрифт, кегль, міжлітерні та міжрядкові інтервали, відступи, поля, нумерація сторінок, наявність передбачених	8-11 балів – робота має суттєві повторювані проблеми з оформленням принаймні чотирьох параметрів, зазначених у цьому критерії (наприклад,	12 балів – робота має суттєві повторювані проблеми з оформленням трьох параметрів, зазначених у цьому критерії (наприклад,	13-14 балів – робота в цілому оформлена за вимогами, але стосовно двох параметрів, зазначених у цьому критерії, простежуються повторювані	15-16 балів – робота в цілому оформлена за вимогами, але стосовно одного параметру, зазначеного у цьому критерії, простежується системне	17-18 балів – робота в цілому оформлена за вимогами, в оформленні двох-трьох параметрів допущені поодинокі помилки, які не	19-20 балів – усі вимоги до оформлення роботи послідовно дотримані, може містити деякі несистемні описки, робота

<p>вимогами структурних елементів вступу й частин роботи, правильне оформлення ілюстративного матеріалу (за наявності), ідентичність заголовків у змісті й у тексті роботи, належне оформлення посилань і цитувань, чинне й уніфіковане оформлення бібліографії з урахуванням національних стандартів (або також за дозволеними міжнародними стандартами, що не є підставою для заниження оцінки), мовна грамотність, науковий стиль викладу</p>	<p>шрифт, структурні елементи вступу, бібліографія, мовна грамотність)</p>	<p>кегель, міжрядкові інтервали, оформлення бібліографії)</p>	<p>порушення чинних стандартів оформлення (наприклад, ідентичність заголовків та оформлення посилань)</p>	<p>порушення одного з чинних стандартів оформлення (наприклад, цитувань) або стосовно трьох-чотирьох параметрів – поодинокі помилки</p>	<p>мають системного характеру</p>	<p>вчитана, стиль науковий</p>
<p>2. Зміст і структура роботи (максимум 24 бали): належний обсяг основного тексту, кількість і якість використаних</p>	<p>9-14 балів – виконання за кількома параметрами не відповідає критеріям до</p>	<p>15 балів – робота відповідає критеріям щодо кількості, але не щодо якості</p>	<p>16-17 балів – обсяг основного тексту та кількість використаних джерел і літератури не</p>	<p>18-20 балів – структура роботи логічна, в основному тема розкрита, лише окремі аспекти</p>	<p>21 бал – обсяг основного тексту та кількість опрацьованої літератури перевищують</p>	<p>22-24 бали – роботу виконано на високому науково-теоретичному</p>

джерел і літератури, відповідність об'єкта й предмету дослідження обраній темі, логічна й послідовна структура, оптимальне співвідношення обсягу окремих частин роботи, повнота розкриття теми, аргументованість викладу, присутність висновків та їх відповідність поставленим завданням дослідження	змісту і структури дослідження, поділ на розділи й підрозділи виходить за рамки теми або хибує на непослідовність, висновки не подають вирішення поставлених завдань, загалом тема дослідження не розкрита	виконання дослідження, є значні проблеми з тим, що об'єкт чи предмет дослідження виходять за рамки теми або є вужчими, тобто не достатні для її розкриття, низька якість джерел і літератури також впливають на слабкі висновки, яким бракує конкретики	перевищує мінімальних (за галузевими вимогами), простежуються окремі проблеми з якістю літератури, частина якої має застарілий або ненауковий характер, а також наявна неповнота чи поверховість розкриття теми, що помітно у висновках	теми з'ясовано побіжно або поверхово, можуть бути поодинокі труднощі з аргументованістю викладу чи з джерельною базою, однак висновки подають вирішення поставлених завдань	мінімальні норми, тема роботи цілком розкрита, висновки присутні та подають вирішення поставлених завдань, але мають місце окремі недоліки неprincipового характеру, як-от логіка викладу чи конкретизація об'єкта дослідження	рівні, об'єкт і предмет дослідження представлено вповні, проведено ґрунтовне дослідження практичного матеріалу, виклад аргументований, структура логічна й послідовна, висновки присутні, чіткі й конкретні. Допускаються окремі неточності, що не впливають на результат
3. Рівень самостійності дослідження (максимум 18 балів): актуальність, наукова новизна, дотримання вимог академічної доброчесності	8-11 балів – робота не є самостійним дослідженням, має реферативний характер, простежуються численні порушення вимог академічної доброчесності	12 балів – робота є дослідженням з дуже низьким рівнем самостійності, має переважно репродуктивний характер. Тотального плагіату немає,	13 балів – робота є дослідженням з низьким рівнем самостійності, переважно здобувач вищої освіти систематизує наявні наукові результати (добробки) з цієї	14 балів – тема актуальна, робота є дослідженням з достатнім рівнем самостійності, яке переважно систематизує наявні наукові студії, однак окремий аспект практичного	15 балів – тема актуальна, робота є дослідженням з високим рівнем самостійності, яке в окремих аспектах доповнює наявні студії науковою новизною (це	16-18 балів – тема актуальна, робота є самостійним дослідженням, що доповнює наявні студії виразною науковою новизною (це може бути

		але простежуються випадки компіляції	проблематики і навіть у практичному аналізі переважно спирається на здобутки інших. Трапляються поодинокі порушення вимог академічної доброчесності (наприклад, подекуди відсутність посилань)	аналізу зроблений самостійно та претендує на наукову новизну, плагіату немає, але вимоги академічної доброчесності дотримано не послідовно (наприклад, у списку літератури наявні праці та першоджерела, які насправді не були використані)	може бути частково новий об'єкт, частково новий предмет дослідження чи по-новому зроблена систематизація), допускається одиначне порушення вимог академічної доброчесності	новий об'єкт, новий предмет дослідження або новий метод), у роботі послідовно дотримано вимоги академічної доброчесності
4. Рецензування й апробація (максимум 18 балів): зауваження й рекомендації щодо оцінювання роботи у відгуку наукового керівника й у зовнішній рецензії, наявність/ відсутність публікацій здобувачів вищої освіти за темою дослідження, виступів на наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо.	9 балів – відгук наукового керівника наявний, рецензія позитивна, але вказані суттєві недоліки роботи, здобувач вищої освіти (другого (магістерського) рівня) має принаймні одну публікацію (наукову статтю або тези) за темою дослідження	9 балів – відгук наукового керівника наявний, рецензія позитивна, але вказані суттєві недоліки роботи, здобувач вищої освіти (другого (магістерського) рівня) має принаймні одну публікацію (наукову статтю або тези) за темою дослідження	10-11 балів – зовнішня рецензія та відгук наукового керівника позитивні, але можливі посутні зауваження до одного із таких параметрів: повнота розкриття теми в цілому, аргументованість концепції роботи, рівень її самостійності, здобувач вищої освіти (другого	12-13 балів – зовнішня рецензія та/ або відгук наукового керівника рекомендують добру оцінку, зауваження стосуються окремих аспектів дослідження і неповноти чи дискусійності лише деяких відповідних підрозділів роботи, здобувач вищої освіти має	14-15 балів – зовнішня рецензія та/ або відгук наукового керівника рекомендують високу оцінку, зауваження мають непринциповий характер та не знижують цінності роботи, здобувач вищої освіти має принаймні одну публікацію (наукову статтю	16-18 балів – зовнішня рецензія та/ або відгук наукового керівника рекомендують високу оцінку, зауваження мають непринциповий характер, здобувач вищої освіти має принаймні одну публікацію (наукову статтю або тези) за

			(магістерського) рівня) має принаймні одну публікацію (наукову статтю або тези) за темою дослідження	принаймні одну публікацію (наукову статтю або тези) за темою дослідження	або тези) за темою дослідження	темою дослідження
5. Захист (максимум 20 балів): виступ-презентація роботи, відповіді здобувача вищої освіти на запитання і зауваження голови та членів Екзаменаційної комісії	1-11 балів – виступ наявний, відповіді на усі запитання відсутні та/ або хибні, у власній роботі здобувач вищої освіти не орієнтується	12-13 балів – виступ наявний, відповіді на запитання поверхові та/ або помилкові, жодного прикладу з дослідження, який би аргументував заявлені тези, не наводиться	14-15 балів – виступ висвітлює окремі результати дослідження, але не подає вирішення усіх поставлених завдань, значна частина запитань і зауважень від членів Екзаменаційної комісії викликає у здобувача вищої освіти труднощі з поясненням, але принаймні одна відповідь – правильна та ілюстрована прикладом із підрозділу роботи	16 балів – виступ відображає основні результати дослідження, унаочнений презентацією, але окремі аспекти роботи (як-от актуальність чи предмет дослідження) не представлено належним чином, відповіді на більшість запитань присутні й лаконічні, але приклади переважно не наводяться, може бути одна відсутня/ хибна відповідь чи дві неповні	17-18 балів – виступ відображає суть роботи і результати дослідження, унаочнений презентацією, відповіді на більшість запитань осмислені, правильні, аргументовані, може бути частково неповна відповідь або труднощі із наведенням прикладів	19-20 балів – виступ відображає результати дослідження, він чіткий і присутній, унаочнений презентацією, відповіді на усі запитання правильні, повні, розгорнені, із наведенням прикладів, здобувач вищої освіти аргументовано захищає тези дослідження, демонструє високу культура мови

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

Укладачі:

Астахова Лариса Євгенівна,
Константиненко Людмила Анатоліївна,
Пацюк Марина Костянтинівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Надруковано з оригінал-макета автора
Підписано до друку . Формат 60x90/16. Ум. друк.арк. 1,68.
Обл. вид арк. Друк різнографічний.
Гарнітура Times New Roman. Зам. 309. Наклад 100.

Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ЖТ № 10 від 07.12.04 р.
м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40
електрона пошта (zu@zu.edu.ua)